

на стопанисване на земя от едно физическо или юридическо лице, наречено „стопанин на земеделско стопанство“. А за такъв в преброителната карта е определен всеки земеделец, който използва сам, с членовете на своето семейство или с наети лица земи за своя сметка, независимо от това дали тези земи са негова собственост, изцяло наети или само част от тях наети.

Наблюдаваните признаци, формулирани в преброителната карта като въпроси, се отнасят за стопанина и за стопанството. Чрез въпросите за стопанина се установява дали той е собственик на земята или е наемател, дали той или друго лице (управител, директор) ръководи стопанството, дали земеделието е единственото, главното или второстепенното занятие на стопанина, дали той членува в кооперация и др.

Въпросите за стопанството характеризират неговия вид (общо земеделско, градинарско, скотовъдно и др.), стопанисваната земя (собствена и наета), начинът, по който е придобита земята (по наследство, чрез покупка и др.), категорията земя (ниви, зеленчукови градини, овощни градини и др.), засетите култури през последната година, заетите лица (собственик, членове на семейството, управител, наети работници и др.) по пол, работните машини и инвентара по видове, броя и мощността в конски сили на двигателните машини, работния добитък, функциониращите мелници, сушилни, консервни работилници и др.

По отношение на собствеността на земята е прието за собствена да се смята само притежаваната лично от стопанина, но не и от членовете на семейството му. При анализирането на резултатите от преброяването това е преценено като недостатък. Затова при следващото стопанско преброяване (1934 г.) е дадена друга формулировка - „собствена на стопанството земя“, а не „собствена на стопанина“.

За заетите лица в картата са включени два въпроса: за „заети постоянно в стопанството“ и за „наети временно“. За постоянно заети са смятани тези, които са „прекарвали в работа 6 месеца и повече“. Освен това, за членовете на домакинството се допуска за заети да се смятат само навършилите 14-годишна възраст, но за наетите няма такова ограничение.

Съгласно организацията на преброяването, преброителните карти се доставят от преброителите в домакинствата и там се попълват от стопаните. След преброяването е преценено, че това не е най-добрият вариант и при следващото стопанско преброяване (1934 г.) попълването е ставало там, където е стопанският двор.

Допълнителен източник на сведения за земята е било „Извлечение - И - от декларацията“, каквато лицата са подавали през 1922/23 г. Общините са били задължени да съставят това извлечение преди преброяването с описани всички парчета земя на собствениците в землището на населеното място. В хода на преброяването е установено, че извлеченията са твърде неточни и не могат да служат за уточняване на размера и вида на земята, но по тях могат да се издирват стопанствата.

Проверката на картите след преброяването е констатирала някои недостатъ-